

Ratio est, quia Lex statuit, ut bona fides proprietatis loco sit possefori; ipsisdem in ipsa retributis ac privilegiis gaudeat, quae ei cedent, si res ad ipsum pertinenter. **Bona fidei** *empor*, in-
(*) Leg. Bona quia non Lex Digesti (a), non dubie percipiendi fidei. qd. ff. de frudis etiam ex aliena re, suos interim facit; non acquisito re- tantum eos, qui diligenter & opera eius provocen- ram dominio. runt; sed omnes: quia quod ad frudis attinet, lo- lib. 44. tit. 1. leg. Bona fidei. 178. ff. de rebus a Domini pene est. Quod plane congruit isti re- gule juris (b): **Bona fides** tantundem possident: prestat, quantum veritas, quoies Lex impeditam- divers. regulis juris antiqui.
(c) S. Thom. 1. 2. q. 100. art. 6. 2. 3. **Eius** consumptus, quous bona fide possedit. Ex cuius-

P R E C A R I U M.

DEFINITUR *Precarium*: *commodatum revocabile ad nutum concedentis*; quemadmodum verbi gratia, *commodo equum Sempronio*, quamdiu mihi libebit. Quæ quidem definitio ei consentanea est, quam Lex tradit, istis verbis: *Precarium est (d), quod precibus perenni uendum, conceditur tamdiu quamdiu is, qui concedit patitur (e)*: quod ipsa eadem Lex, ea quoque ratione interpretatur: *qui precario concedit, sic dat quasi tunc recepturus, cum sibi libuerit precarium solvere.*

Precarium finitur I. quando qui rem commodavit, repetit eandem sibi restituì: si præpostere tamen illam peteret, temporeque tam alieno, ut damnum aliquod notabile inde ei inferretur, cui commodata est: æquitatis omnino fore, quiddam spatii temporis pro ratione circumstantiarum convenientis, ei ultra concedere: enimvero ut fertur regula Juris, in omnibus quidem, (f) Leg. 18 maxime in Jure æquitas spectanda (f):

(f) Leg. 12 maxime in Jure *equitas spectanda* (f).
2 Cessat etiam morte commodantis, quocumque tempore, post Precarium constitutum occurrat. *Precarii rogatio*, inquit Lex (g), ita facta, quoad is qui const. i. 19. *... dedisset vellet, morte ejus qui locavit, tollitur.*

Eidem voci, notio quædam latior etiam subjicitur; quemadmodum cum dicitur possidere ex precario; hoc est possidere non tanquam proprietarius, sed ex alio titulo, aut aliquem fundum ea conditione detinere, ut restituatur. Ita Vidua non nisi ex precario, gaudet usufructu certæ pecunia, qui sibi a Marito concessus est, quique debet ad hæredes ejusdem Mariti defuncti redire. Usufructarius non nisi ex eodem titulo precarii, fundum possidet: quippe non sit illius proprietarius; debeatque deinde ad eum reverti, cui proprietas ejusdem reservata est. Beneficiarius non censetur beneficium possidere, beneficiisque fructus percipere, nisi precario; quoniam non ejus est, sed Ecclesiæ, beneficii proprietas. De rebus, ex titulo precarii, possessis fuse habetur, in Decreto Gratiani, in Canonibus ad marginem indicatis (7), quos ea de re consulere, potest ut plurimum juvare.

C A S U S P R I M U S.

LIMINUS cum petisset a Tullio, commo-
data fibi quædam vala argentea, ea condi-
tione, quod eadem, ad ipsius nutum esset refi-
taturus; & quædam peripetalatum series, qui-
bus per tres menses foret usurus; Tullius post
quindicem, ab ista mutatione, diebus morte
subreptus est. An Liminio ex conscientia incum-
bit, ut, nulla facta mora, tam dicta vala ar-
gentea, quam prædictas aulæorum series, hæ-
reditibus restituit; aut potest ne prædicta retinere,
& ad proprium suum utrum accommodare, usque
eo fatem, quod tres menses aberint?

RESPONSE

Interest inter istas præstationum duas species aliquid discriminius: namque præstatio valorum argenteorum, in specie proposita precarium est, quod leges definunt ea ratione: Precarium est, quod precibus perenni utendum, conceditur tamdiu, quendam in, qui concessit patitur (i), quemadmodum lib. 4, tit. ac.

P R A E D I C A R E.

¶ L. Lorat. &c. lib. 19. t. 1. quia Lex (*a*) ; ac consequent er ipsi Liminio incombere, ut quib; fisi commodari primit, va fa argentea hereditibus Tullii, quamprimum restituit, nec nisi fisi ab eius scientia data, diutius retinebat. Verum quod ad perpetuatum series pertinet, quas ab eodem Tullio proprio suo usui accommodandas

P R A E D I C A R E

P R Ä D I C A R E.

PRÆDICARE, est de rebus divinis, sermonem palam habere ad fideles; eosque cum prima Religionis rudimenta, tum ceteras veritates Evangelicas edocere; inde vocabulum, *Prædicator*, effectum est, quod a verbo, *Prædicare*, deducit originem, (enimvero Gallica vox, *Precheur*, non adhibetur, nisi mentione facta de Religiosis de Ordine S. Dominici, qui dicuntur fratres *Prædicatores*, Gallice, Freres *Precheurs*). Ab eodem etiam verbo, *Prædicare*, vocabulum *Prædicatio* seu *Concio* repetitur, id est, sacra oratio, quam *Prædicator* dirigit ad populum.

Prædicator veri nominis christianus, Deum solum sibi debet animo proponere; ad quem unicum debet referre ministerium, quo fungitur, nihil quidquam inde sibi sumens, sive inanis ostentationis cupidine, inhando nimis laudibus ac plausibus auditorum, sive turpis lucri gratia, pecuniam scilicet inde sibi comparare intendo. In docendo tales nos esse convenient, ait S. Basilius, (1) proinde aspergo gloriae Dei ipsa audentie, laoueremur.

Imprimis vero Prædicatoribus incubuit, si voluntari auditoribus suis prodefessæ, nec se
men verbi, vacuum & inane, tum in animis, tum in cordibus eorum marcescere, ut
antequam verba Prædicationis insontem, omne, quod locutus sunt, operibus clament, inquit
S. Gregorius (d). Et vero manifestum omnino est, quod ab eodem S. Papa (e) usurpa-
tur, cum ait: proximi plerunque corda audientium plus exempla, quam verba excitant.
Atque ex perversis moribus eorum, qui prædicandi munus fulcipient, quidquid ore
sonant, sæpe numero fructuatur effectus, quin etiam impedimento est, ne peccatores
ad meliorem frugem se se recipiant, & plurima, tum irreligiosis, tum hereticis,
movet offenditionem. De predicatoribus ejusmodi sic habet (f) S. Paulus: ejusmodi
pseudo-Apostoli sunt operari: subdoli, transfigurantes se in Apostolos Christi.

Qui prædicat; verba sua sic debet ad strictos veritatis apices semper emettere, ut in dicens nihil excidat, unde veritates Evangelicæ debilitentur, aut moralis interpretatione, austere nimirum exaggereretur alioquin in eum reciderent, quod ex imprudentia sua produceret, pessimi effectus: que madmodum docet S. Gregorius Papa in Prologio s. Greg.

Ex præmissis satis aperte demonstratur Prædicatorem, quatuor dotibus, quæ in eo necessario requiruntur, scientia non computata, debere potissimum excellere.

Prima, humilitas est, atque animus omnino purus & rectus, quo excutitur ad reser-
endum suum ministerium ad gloriam Dei, & procul avertatur ab omni captanda glo-
riosa iniuria studio, ut ab amore fulminis, cuius effectus in isto mundo.

riota inanis studio, aut ab amore sumeriphius, aut a sordida turpis luci cupidine.
Secunda est vita, quæ singulari exemplo prælucet: Ut Predicator quisque plus
actibus, quam vocibus insoneret: & beue vivenda vestigia sequacibus imprimat: quam lo-
quendo, quo gradiantur offendat. (a)

Tertia, est usus orandi familiaris; siquidem constet futurum, ut ad pedes ipsius effigie Christi de cruce pendentis pro voluntate, abundantiora atque utiliora, quam in libris evolvendis pallescens, de scientia, veraque doctrina salutis edificare.

Quarta tandem prudentia est, iudiciumque simul, & acre & intelligens, quo
potissimum ei opus est, ut nihil nisi coram preceptis etiam
admodum non possit.

Id Juris cedit Parocho sive faculari, sive Regulari, ut si ipsi libuerit, valeat in propria sua Ecclesia semper prædicare; ipsis etiam Prædicatoribus posthabitatis, quos Matricularii ea de re acсерtivissent: atque eadem est conditio Doctorum Theologorum, quodad Ecclesias, in quibus ea de causa proponuntur. Illud differt omnino verbis exprimitur in Edicto, de Jurisdictione Ecclesiastica promulgato, mense Aprilis 1695. (1)

Quicunque Prædicator debet a Superiori legitimo habere suam missionem ; (i) adic. an-
quin etiam ipsi Religiosi prædicare non possunt , extra septa Monasterii sui , nisi
missionem obtinuerint ab Episcopo ; neque etiam in propriis Ecclesiis , nisi in
confpectum ejusdem Episcopi venerint , ipsius recepturi benedictionem ; quemad-
modum fert laudatum Edictum .

Et de re, referuntur, ac legi possunt quamplurima Arresta, a variis Parliamentis pronunciata s; qua reperiuntur apud authorem Commentariorum Cleri, apud La-Rochefastin, apud Bouchel, & ceteros, quos D. Brillon indicat in suo Dictionario Arrestorum.

C A S U S P R I M U S.

GACIANS Sacerdos, & Doctor, in disseminandum verbum Dei apud populum operari non vult impenderet; quamquam si sit, qui ad scite ornateque concionandum, pene natura esse videatur. Numquid in eo coram Deo non est redargendus, nonneque incidit in alio quod peccatum prætermisit?

R E S P O N S .

Sacerdos, quantacumque eruditio doctrinae fit ex exitus, nullum omissionis peccatum admittit, ex eo quod prædicando verbo Dei nolit vacare: nisi id ipsi munera aliunde, & ex officio ipsius ministerii incumbat, ut in aliqua circumstantia constituitur, que ne defit proximo suo, concionandi necessitate ei imponat. Verum peccatum ingens coram Deo in semetipso culpit; si per solendum prædicandi munus ex officio teneatur, quemadmodum tenentur Parochi, ceterique curam animarum habentes, aut quibus committitur ab Episcopo munus dispensandi verbi Divini. *Peculium, quod sequitur, de prædicatione omisita;* ait S. Thomas, (a) non immittit nisi eis, quibus committuntur officia prædicandi. Quod probat laudatus S. Doctor, ex duobus locis Prophetæ Ezechielis, (b) quæ non intelliguntur nisi de his, quibus concionis habenda ad populum sacra provincia demandata est. Ex quibus licet inferre, si Gacianus licet scientia plurima, præpollat, neque ex officio, neque ipsi demandata ab Episcopo ultra prædicandi provincia, teneatur ad vacandum divino verbo disseminando; ipsum scribere loquendo, nullus culpabilis omissionis esse redargendum.

C A S U S I I.

ABRALDUS Doctor, similique prædicatio elegantissimus, contendit ex solo Doctoris titulo, sibi jus edere, ut absque illa sibi faciat ab Episcopo Diocesano concionandi licentia, neque ullam ab eo mutuata potestat, valeat ad populum sacras habere conciones. An iuste favebit?

R E S P O N S .

Ruit penitus, neque fundamento ullo nititur, quod sibi jus laudatus Doctor arrogat. Quacumque enim eruditio, arche in concionando possit eleganter excellere, ipsi licitum non est, nisi Diocesano-Episcopo contentiente, ut rebus divinis quidquam ad populum dicere. Quod quandoque abiegit negotio probatur, ex Epistola ad Romanos (c), in qua de prædicatoribus verba faciens Apostolus, ait: *Quonodo vero prædicabunt, nisi mittantur?* Et vero nullus, inquit S. Thomas (d), quoniamque scientia magna, vel quacumque sentiantur, nisi missus a Deo, ut nulli sunt Apostoli vel a Prelato, prædicare posse: quia nullum agens namcum est agere, nisi supra datum material. *Predicatio autem, ex exportatio-* (d) Rom. 10. 15. (e) S. Thom. quodlib. 12. 27. in corp. *do, et doctri-*na, si publica, respiciens totam Ecclesiastiam, cura publica Ecclesie commissa, ex Prelatis, quippe sint potissimum Depositarii, & fidei & Doctrinae fane; & ideo nullus debet aliquid excutere, quod requirat autoritatem publicam, nisi auctoritate Prelati. Cum ita decisione concordat in integrum Edicatum, anno 1606, promulgatum (e)

C A S U S I I I.

GUILTEBALDUM, Concionatorum omnino egregium, peccati mortalis reatu sape contingit irretiri, cum verbum Dei ad populum prædicat. An in eo peccat, & obligaturne, in dicto cau, ad abstinentiam a concionando?

A C T U A L E.

R E S P O N S .

Distinguendum est. Aut enim publicum est ac perulgatum, quod admisit memoratus Concionator, peccatum, aut prorsus occultum. Si notum fuerit, non debet palam habere sacras conciones, si vero occultum; rarus distinguendum est cum S. Thoma (f), qui sic fibi eamdem questionem propositam: *Nunquid, qui, in statu peccati mortaliter, peccat mortaliter, quando predicit, vel docet, ex ratione disolvit? Eius peccatum, aut est publicum, vel occultum? Et si occultum, vel ex contemptu sine penitentia, aut cum penitentia. Dicendum ergo, quod si aliquis est in peccato publico; non debet publice prædicare vel docere... si vero est in peccato occulto, ex fine penitentia, tunc provocat Deum; quia simulat.... si vero peccatum est occultum, Et docet, non peccat predicator, vel docendo, etiam publice loquatur contra peccatum; quia, sic detestans aliorum peccata, detestatur etiam suum. Inde ergo inferendum, si dictus prædicator sincero affectuat animi dolore, & peccatum ipsius fuerit occultum; eum posse vacare verbo Dei disminendum: at si corde non fuerit contritus, eundem omnino abstinerere debere a prædicando, ne Divinam iracundiam, adversus temetipsum, accendat.*

C A S U S I V.

ROGERIUS, Concionator per celebris, nec laetus patrimonio, nec de ullo Beneficio procul, de divinis rebus ad populum verba facit, id sibi potissimum animo proponens, ut ex sacris concionibus, quas palam habet, sibi quid emolumenta provenerit; aut plausus sibi colligat, atque publicam exultationem. Peccat enim in utroque prædicto calo; & nonne similitudine alius in eo sepe prodit manifestum?

R E S P O N S .

ABRALDUS Doctor, similique prædicatio elegantissimus, contendit ex solo Doctoris titulo, sibi jus edere, ut absque illa sibi faciat ab Episcopo Diocesano concionandi licentia, neque ullam ab eo mutuata potestat, valeat ad populum sacras habere conciones. An iuste favebit?

R E S P O N S .

Ruit penitus, neque fundamento ullo nititur, quod sibi jus laudatus Doctor arrogat. Quacumque enim eruditio, arche in concionando possit eleganter excellere, ipsi licitum non est, nisi Diocesano-Episcopo contentiente, ut rebus divinis quidquam ad populum dicere. Quod quandoque abiegit negotio probatur, ex Epistola ad Romanos (c), in qua de prædicatoribus verba faciens Apostolus, ait: *Quonodo vero prædicabunt, nisi mittantur?* Et vero nullus, inquit S. Thomas (d), quoniamque scientia magna, vel quacumque sentiantur, nisi missus a Deo, ut nulli sunt Apostoli vel a Prelato, prædicare posse: quia nullum agens namcum est agere, nisi supra datum material. *Predicatio autem, ex exportatio-* (d) Rom. 10. 15. (e) S. Thom. quodlib. 12. 27. in corp. *do, et doctri-*na, si publica, respiciens totam Ecclesiastiam, cura publica Ecclesie commissa, ex Prelatis, quippe sint potissimum Depositarii, & fidei & Doctrinae fane; & ideo nullus debet aliquid excutere, quod requirat autoritatem publicam, nisi auctoritate Prelati. Cum ita decisione concordat in integrum Edicatum, anno 1606, promulgatum (e)

C A S U S I I I.

GUILTEBALDUM, Concionatorum omnino egregium, peccati mortalis reatu sape contingit irretiri, cum verbum Dei ad populum prædicat. An in eo peccat, & obligaturne, in dicto cau, ad abstinentiam a concionando?

A C T U A L E.

R E S P O N S .

Distinguendum est. Aut enim publicum est ac perulgatum, quod admisit memoratus Concionator, peccatum, aut prorsus occultum. Si notum fuerit, non debet palam habere sacras conciones, si vero occultum; rarus distinguendum est cum S. Thoma (f), qui sic fibi eamdem questionem propositam: *Nunquid, qui, in statu peccati mortaliter, peccat mortaliter, quando predicit, vel docet, ex ratione disolvit? Eius peccatum, aut est publicum, vel occultum? Et si occultum, vel ex contemptu sine penitentia, aut cum penitentia. Dicendum ergo, quod si aliquis est in peccato publico; non debet publice prædicare vel docere... si vero est in peccato occulto, ex fine penitentia, tunc provocat Deum; quia simulat.... si vero peccatum est occultum, Et docet, non peccat predicator, vel docendo, etiam publice loquatur contra peccatum; quia, sic detestans aliorum peccata, detestatur etiam suum. Inde ergo inferendum, si dictus prædicator sincero affectuat animi dolore, & peccatum ipsius fuerit occultum; eum posse vacare verbo Dei disminendum: at si corde non fuerit contritus, eundem omnino abstinerere debere a prædicando, ne Divinam iracundiam, adversus temetipsum, accendat.*

P R A E D I C A R E.

101

muni, & ab omnibus licite accipere ad sustentationem & necessitatem possunt.

C A S U S VI.

GENNADIVS, Missionarius Prædicator, sacras Orationes faciens, in imperio quodam, quod Gallicum proxime contingit, id mandatum habuit a Princeps, ut a prædicando penitus abstineret, aut ipsius ministerio tota plebs vehementer obstat. Numquid ei, in isto cau incumbit, ut ab omni omnino concionandi officio conquecat?

R E S P O N S .

Hic opus est duplice distinctione, inquit Doctor Angelicus, quæ quando aliquis prohibetur prædicare; vel prohibetur tantum a Tyranno, aut simul a Tyranno, & a populo. Si primo modo; sic cum de multitudine sint aliqui, qui audire volunt; non est dimittenda prædicatio; quippe tyranicum sit atque prorsus iniquum, ejusmodi interdictum.)

Quamvis si sit moderanda, quod tempora & loca, ut ex timore ad Tyrranum non impetratur; & quandoque etiam huc prædicare occule per domos, sicut a Apollinis legitur factum (g). Sicut etiam hodiernis temporibus agere conveverunt, qui in Tunkino, Chinchinaria, catenisque regionibus exercitum interdicunt, D. cœtrum Evangelicam diffinseminare enituntur: quemadmodum etiam usurpatum est primavera Ecclesie a Praconibus Sanctorum Evangelii, qui latentes in dominis privatis, colloque plurimum contenebant, de rebus divinis dicere amabant, ut quantum locum daretur, expedire fecerunt a tyrannicus vexationibus. At vero si simul & Principes & populus conspirent, ad impedientia Sacras Doctrine Christianas Concessiones: si secundo modo, inquit S. Thomas, tunc debet cedere Prædicator, & fugere ad alia loca, secundum mandatum Domini: Et hoc etiam Gregorius dicit, in dialogo, quod quando omnes sunt mali & inducunt, debet eis dicere illud Apolloni: quia repudiisti a vobis verbum Dei, &c.

Addendum est etiam cum eodem Angelico Doctor: Prædicator autem habet curam animarum, aut id est, prædicari ex necessitate officii, aut propria fisione. Si primo modo: sic non debet dimittere gemitum, etiam propter periculum moris: dummodo post aliiquid bonum facere, remanendo cum grege. Si secundo modo: sic etiam posse ibi, inter tales fructificare, non tenetur ibiflare: nec ad potendum animam suam, nisi in casu, puta si aliquis vellet corrumperet fidem; & tunc, ubi fides pericillatur, teneatur animam, profratribus ponere: quia hoc est in precepto in ea casu: sic est in confitio: quia omnia confituntur in casu, sicut in precepto.

C A S U S V.

ADELPHIVS, Missionarius Concionator, quadragesimales conciones habet ad quemdam parvum vicuum, aut ad oppidum quoddam, cuius omnes primarii habitatores, exercenda teneantur arti toti incumbunt palam, & publice. Numquid ei licet, ut quam gratis ipse erogat pro concionatum eius stipendia, pecuniam accipiat?

R E S P O N S .

Si dictus Prædicator, in suis concionibus, feneratores; de quibus institutus quæstio, pluriimum contradicente Episcopo Diocesano, quin etiam verbi omnino & distincti, & expressis prohibente: nonne ideo promeruit, ut facratur concionatorum publica interdictione multatetur, aut quavis aliqua ratione, castigaretur ab Episcopo, quod jussis ipsius non paruerit?

R E S P O N S .

Non potuit Eleazarus, ex sola licentia, sibi a Superiori Regulari facta, id sumere, ut in Ecclesia Monasteri sui concionaretur. Præterea namque ei incumbebat, ut ipsum Episcopum adiret, ab eo peturus ipsius benedictionem: Adeo ut, cum illud non præferret, quinimo, ipsi Episcopo prorsus prohibente, non dubitaverit, Sacram Concionem habere: inobedientie culpam commiserit, ob quam meruit penam expendere.

Quod quidem facilmente evincitur i.e. ex iis verbis Concilii Tridi. (b): Regulari vero cœtrum. Trid. t. s. c. quæ Ordinis, nisi a suis Superioribus, ut vita, mores de reformato.

sibus & scientia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, predicare non possunt: Cum qua licentia per-

sonaliter se coram Episcopis presentare, & ab eis bene-

dictionem petere teneantur, antequam predicare inci-

piant.

In Ecclesiis vero, quae suorum Ordinum non sunt; ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi li-

centiam habere tenentur; sine qua, & in ipsi Ecclesiis

non suorum Ordinum, nullo modo predicare possunt. Et

(a) Idem
scilicet. 24. de 10
20m. 4.

iterum (a): nullus autem Secularis, five Regularis, et-

iam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Epis-

copo, predicare presumat. Eni regulum generalem

profus ingens statuendum. Diaconus namque ju-

ris illud habet ex sua etiam ordinatione, in cuius

cæremonia ista verba adhibentur (d): Dia-

conum enim oportet ministrare ad altare, baptiza-

re & predicare.

Atque ius istud fundatur in eo,

quod Diaconus sit Ordo Hierarchicus. Indeque

est, quod S. Optato, tertium Sacerdotium dicatur (e).

Ocorruunt etiam in Actis Apostolorum

exempla, quae fidem faciunt, S. Stephano & S.

Philippo, qui nascient Ecclesie primi Diaconi

exitertur, fusse commissum verbi Divini mini-

sterium. De eis quoque S. Hieronymus sic habet:

(f) Diaconi sum, quis in Apocalypsi legimus, se

ipsum Angelis virtutum operatione preclarus ..

Evangelizantes pacem, annunciantes bona, do-

centes. In qua postremam vocem, sic fertur in

Glossa (g): Sciatis populum quod vitam aeternam:

Tandem Concilium Toletanum air etiam de Dia-

conis sermonem faciens (h): Unum orarium opor-

tetur Levitum portare in sinistro humero; propter quod

orat; id est praedicare.

At idem de Subdiacono dici non potest. Enim-

vero non ex Subdiaconatu datu ei, qui eo ordi-

natur, concionandi facultas. Unde con-

clenduntur et; si Hubertus Diaconus officio

fungatur; ipsum posse annuentes nimurum Episco-

po, de rebus Divinis palam dicere: in eoque

praestando nihil ab eo tentari, quod præter men-

tem Ecclesiæ esse videatur. Sed si Subdiaconus

dumtaxat fuerit; id ei non licet absoeo eo, quod

constitutus ab eadem Ecclesiæ ordinatione & Di-

sciplina proflus adversetur (i); nisi specialis

Regularibus, qui confessiones personarum Secularium

audent fin approbatione Episcopi, vel predicatoris

in Ecclesiæ sui Ordinis: non petit illius beneficione, aut

in aliis Ecclesiæ, abfue illius licentia, vel in Eccle-

siæ etiam sui Ordinis, ipso contradicente, posse Epis-

copum in vim Confessionis felicis recordationis

Gregorii XV, qua incipi: Inscrutabilis Dei provi-

dentia, tanquam Sedis Apostolica delegatum; ad-

et cetera.

P R A E L E G A R E .

Potest plurimos, varioque sensus ista fuscipere. Verum hic loci non intel-
ligi eas volumus, nisi de commido quadam, quod aut sibi invicem, aut
uni cuidam ex liberis suis, cateris inde damno emergente, licitum vel illici-
tum est Patribus & Matribus, five donatione inter vivos afferre, five propter
mortis intuitum prælegare.

Quæ quidem materia solet ad normiam Juris moribus uniuscujusque Regionis constituti, ut plurimum componi, & quoniam, quæ diversis in locis, di-
versæ vident consuetudines, ea de re, non omnes convenient; unumquemque
oportet ei, quæ in ipsius Provincia recipit, ad strictos apices insisteret,
siquidem ipsa loco Legis habeatur. Est unum, quod observare plurimum ju-
vat, nimurum consuetudines, quæ tribunt authoritatem Patribus & Matri-
bus, ut ex liberis suis cuidam possint aliquid præcipui addere, qualis est con-
suetudo Burgundia, accipias esse, de solis liberis, ex justo matrimonio
natis, aut jure paternæ hereditatis, matrimonio subsequenti, donatis.

Quod pertinet ad commoda, quæ sibi invicem consulent, possunt vel non
possunt tum Maritus, tum Mulier afferre, de iis mentionis iterum faciente in
titulo donationis locus aliquando recurret.

C A S U S P R I M U S .

BENEDICTA Coniux Matrimonio juncta cum
Alexandro, in suprema Pariseni Curia Se-
nator, Parifitique cum suo Marito degens: cum
sit ornata fortunis maximis, & amplissimis af-
fluat possessionibus, quam tum Parisiis, tum Picta-

vii constitutas habet, & quanto amore, quamque
peccore toto Maritum complectatur, testificationis
ibus indubitate cupiat plurimum ei significare; tum
res sibi acquisitas, tum bona, Matrimonio extante,
quæta, utraque non moventa, simul & obvenient
sunt, ex patriis bonis, quæ Pictavii sita
sunt, tertiam partem, tam ab ipso, quam ipsius he-
redi.

P R A E L E G A R E .

Quod idem quoque ferunt & Sedana; (b) & Leo-
(b) Consuetudines
Sedan. art.
119 & Leo-
nen. art. 37.
(i) Louet.
Lit. Dau. 28.

redibus, tanquam ex titulo proprietatis omnino possidenta, confecta inter vivos donati ne prele-
gavit. Numquid ipsius legibus contentit ejusmo-
di donatio?

R E S P O N S .

Ubi questiones ejusmodi occurrant, recurre-
dum est ad dispensationem juris, quod moribus con-
stitutum est, eique cum in foro externo, tum in fo-
ro conscientia, potissimum influendum. Porro con-
suetudine Pictavieni (a) conjugatis permittitur,
ut qua ratione fertur in propria questione, va-
leant sibi invicem plurimum facere. Unde inferre
est, quod possessiones Pictavii sita valere con-
stat a Benedicta, in gratiam sui Mariti Alexan-
dri inter vivos donationem: verum non eodem
modo judicandum est de bona, quæ in subiecto
Pariseni Consuetudini territorio constitutur:
qui prohibet omnino, tum Marito, tum Male-
riti, ne quid sibi ejusmodi commodi possit alteru-
tri, quacunque ratione, neque directe, neque in-
directe prælegare, excepto dono mutuo, quod non
sufficiens de suo Matrimonio liberis sibi invicem
conferre permittuntur.

Sic deciditur a Charondas, quem & citat, & fe-
quitur D. de Ferrerie, in Parisenem consuetudinem
(b) D. de
Ferrerie in
Consuetud.
Paris. 1. 1. 2.
209. a. 212. &
213.

(c) Chardon.
1. 13. 14. 15.
(d) D. Brillon
in Consuetud.
Arrest. v. Prc.
legato. a. 11.
212. a. 213.

(e) Chardon.
1. 13. 14. 15.
(f) Chardon.
1. 13. 14. 15.
(g) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(h) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(i) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(j) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(k) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(l) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(m) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(n) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(o) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(p) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(q) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(r) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(s) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(t) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(u) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(v) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(w) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(x) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(y) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(z) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(aa) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(bb) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(cc) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(dd) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ee) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ff) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(gg) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(hh) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ii) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(jj) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(kk) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ll) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(mm) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(nn) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(oo) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(pp) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(qq) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(rr) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ss) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(tt) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(uu) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(vv) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ww) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(xx) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(yy) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(zz) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(aa) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(bb) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(cc) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(dd) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ee) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ff) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(gg) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(hh) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ii) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(jj) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(kk) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ll) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(mm) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(nn) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(oo) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(pp) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(qq) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(rr) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ss) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(tt) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(uu) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(vv) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ww) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(xx) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(yy) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(zz) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(aa) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(bb) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(cc) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(dd) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ee) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ff) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(gg) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(hh) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ii) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(jj) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(kk) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ll) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(mm) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(nn) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(oo) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(pp) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(qq) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(rr) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ss) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(tt) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(uu) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(vv) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ww) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(xx) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(yy) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(zz) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(aa) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(bb) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(cc) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(dd) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ee) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ff) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(gg) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(hh) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ii) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(jj) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(kk) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ll) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(mm) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(nn) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(oo) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(pp) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(qq) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(rr) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ss) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(tt) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(uu) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(vv) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ww) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(xx) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(yy) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(zz) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(aa) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(bb) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(cc) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(dd) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ee) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ff) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(gg) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(hh) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ii) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(jj) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(kk) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ll) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(mm) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(nn) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(oo) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(pp) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(qq) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(rr) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ss) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(tt) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(uu) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(vv) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ww) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(xx) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(yy) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(zz) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(aa) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(bb) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(cc) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(dd) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ee) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ff) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(gg) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(hh) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ii) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(jj) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(kk) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ll) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(mm) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(nn) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(oo) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(pp) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(qq) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(rr) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ss) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(tt) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(uu) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(vv) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ww) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(xx) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(yy) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(zz) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(aa) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(bb) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(cc) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(dd) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ee) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ff) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(gg) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(hh) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ii) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(jj) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(kk) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ll) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(mm) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(nn) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(oo) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(pp) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(qq) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(rr) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ss) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(tt) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(uu) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(vv) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ww) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(xx) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(yy) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(zz) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(aa) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(bb) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(cc) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(dd) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ee) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ff) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(gg) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(hh) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ii) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(jj) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(kk) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ll) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(mm) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(nn) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(oo) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(pp) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(qq) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(rr) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ss) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(tt) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(uu) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(vv) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(ww) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(xx) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(yy) Chardon.
1. 13. 14. 15.

(zz) Chardon.
1. 13.

que ab emptore numerata pecunia perolvuntur, & ab ipso Balthasar percipiuntur. Dicta conjugatio post dies defuncta, ipsius heredes ex transverso cognationis gradu, laudato Balthasar item intendunt, ac prae aris & focis contendunt, intra res hereditarias ab ipso esse referendas 60000. Libras predictas. Balthasar & contrario arguit, tum marito tum ipsius conjugi, per leges omnino ficeret, ut que sua sunt, prout sibi vatum fuerit, & absque eo, quod quisquam jure valat contradicere, possint venundare; atque cum legitima sit ista alienatio, non esse, unde hereditibus, ea de re, lis commoveatur. Utri Jus?

R E S P O N S.

Ut quæstio, quæ dicenda occurrit, stabili certissimo fundamento fulciatur; Primo quidem ab ipsa confuetudine loci, in quo dicta conventione conflatur, accipendum est, quid potissimum ea de referat. Sic autem habetur in confuetudine Parisiensis: Pater & Mater Matrimonio conjugentes suis liberis possum stipulari futurum; ut a liberis predictis relinquantur superstiti suo Patri vel sue Marii res moventur. & bona, conforme Matrimonio ab altero primo decedente parta, quibus reliquo vita superstiti tempore perferatur; modus non convolaverit ad alteras nuptias: neque stipulationes ejusmodi tamquam commodum aliquod, inter conjugatos, prelegatum poterunt conferri.

Respondens uniuscuiusque Regionis Confuetudine proflorus esse standum in propria materia; & iuxta quod in ipsa fertur, districto omnino fere gerendum, remota omni tum fronde, cum collatione (a) Atqui Parisiensis confuetudo prohibet conjugatis, in articulo 282. ne quicquam sibi afferant commodi, neque ex titulo donationis vita extante confessio, neque ex ipsius mortis intuitu; quemadmodum evincit Ricardus (b); in egregio, quem edidit, de donationibus contra dicta, ac etiam colliguntur ex invenienti nube Arrestrorum ea de pronunciatorum quæque praeterim ex uno quodam in suprema C. de Brillen. Diction. Arrestrum v. Præg. 282. curia lato, anno 1543. & relata a D. Brillon (c). Item ex alio, quod allegat Corbin. (d) quod, recisa quadam intentio at Ambiano Baillivo pronunciata, damnat maritum ad restitutum hereditibus ex transverso conjunctionis gradu sumi conjugi junctis pretium clientelaris fundi paucia diebus, antequam obiret, matruo contentu venditi: cum scilicet dicta conjux, memorato fundo venundando non consentisset; nisi ut aliquid commodi marito suo valeret inde conferre: atque etiam ex duobus aliis, quorum unum citatur a Montholon (e), & pronunciatum fuit diebus festis Pentecostes, anni 1589. & alterum latum est circa festum Pascham anni 1605.

Ratione autem ista potissimum innituntur laudata Arrestra, quod, in huiusmodi alienationibus occurreret indirectum quoddam commodum, & ipsi confuetudini fraudis plurimum strueretur: quemadmodum etiam fraudaretur, si ab altero coniugatorum donatio quedam consiceretur, in gratiam liberorum alterius, ex Matrimonio priori suscepimus; juxta tria Arrestra pronunciata, a supremo Parisiensis Senatu, primum quidem 23. Decembris, 1562. secundum, 2. Iulii 1584. relatum a le Prete (f), & tertium 22. Aprilis, 1616. allegatum a Soevele (g).

Quæcumque cum ita sint, dictis est, juris plurimum profecto cedere dictis hereditibus ex transverso conjunctionis gradu, ut aduersus Baltazar lite intenta 6000. Libras repeatant sibi retinui; siquidem manifestum sit, ac palmo omnino sat, predium de quo agitur, bona fide quantum ad eum spectat, non fuisse abalienatum; verum animo confuetudini Parisiensis fraudis inferendæ; propterea quod districte prohibetur conjugatis, ne sibi plurimum faciente five directe, five indirecte, ut tertiis ipa eadem confutudo, cum qua concordant confuetudines Ambiana, Trecensis, Atrebateni, Bononiensis, atque aliae quamplurimæ.

C A S U S IV.

AQUILINUS & Paulina ipsius uxori Parisis commorantes, Annam suam filiam Julio pacificentur, atque contractui in eundo conditionem istam apponunt, quod propter plurimam dotem, quam ipsi simul & æquali portione in antecedentem hereditatis futuræ eidem conficiunt, futurum sit ut, qui ex ipsi superest extiterit, residuo totius vite sua tempore fruatur, rebus moventibus, bonisque constanti matrimonio quæstis; id est, rebus non moventibus: non autem iis, quæ nullent a primum decedente, Matrimonio nondum constante, compara-ta; absque eo quod valeant nec ab Anna sua filia, nec a Julio ipsius conjugæ obligari, ad recentem eadem defunctæ dersertæ, neque dicti conjugatis illa ratione praestanda. Nonne ibidem aliquid commodi indirecti obrepit, in gratiam duo-

rum conjugatorum, quod ipsa confuetudine prohibetur; ac consequenter, nonne dicta stipulatio illicita, nullaque confenda est?

R E S P O N S.

Circa propostam questionem occurtere possunt plurimæ difficultates de his, que referenda incumbunt, a libero maritato; quando antequam discutiantur res hereditariae, quæ Patri vel Matri superstiti obveniente sunt, proceditur divisionem bonorum, quæ a primum decedente relista sunt, rerum nihil quicquam societas habent cum casu, de quo agitur: unde rem dirimendam omnino permittimus patronis, qui in subiecta materia multo magis quam de possumus, peritores sunt atque intelligentiores. Atque illud tantummodo observare satis habemus, apud ceteras Regni Confuetudines profundis fileri, ne singulari ista stipulatio, quam Confuetudo Parisiensis admittit in gratiam Patris vel Matris superstitis; ac proinde in regionibus dictis Confuetudinibus subjectis, locum habere non posse, siquidem nullus Confuetudinis dispositio, debeat constitutos sibi limites prætergredui. Ea autem ratione, reperitur pronunciatum fuisse, quodam Arresto supremi Senatus Parisiensium, anno 1682. 4. Augusti, quo confirmabantur ac roborabant plurimum due sententias anteriorib[us]: una 27. Octobris 1680. & altera 3. Martii 1681. legere est in codem casu diversum proflorus, opposita ratione judicavent.

Observant autem iste postrem loco appellatas, ex allata exceptione ab Arresto, quæ Parisiensis Confuetudine emanaverunt, nihil posse quicquam inferri, prædictamque exceptionem non debere obtinere, quantum ad donationes ejusmodi, quæ in aliis confuetudinibus exhibentur: siuimque sententiam probat ex 14. Arrestis pronunciatis in Confuetudinibus Blesensi, Perticensi, Castronoviensi in Thimerasia, B. turicensi, Melodunensi, Trecensi, Silvanectensi, Aurelianensi, & aliis. Sed tandem Senatus Parisiensis Supremus, Arresto Pachatis 1610. pronunciat, inditus togis rubris Senatoribus; & eo quod tulit 4. Aprilis 1633. validam ratamque & habitu & declaravit, quemadmodum pluribus jam Arrestis ante decalaraverat; omnem donationem præstatim a viro, qui nullus sibi cepit filios in gratiam liberi, quem fuisse uxoris priori viro pepererat, & post paucos menses, explavit diem ultimum. Quæ de re, qui in derelictis ipsius successione hereditario jure veniunt, sibi animo proponunt, Donationem item inferre, quo valeant obtinere, reincidenti, irritantique omnino declarari, quam in eius gratiam conficit Aquidanus donationem. Numquid illos salvoque jure exequitatis, possunt in sua sententia perficere?

C A S U S V.

QUIDANUS, vir viduus, qui de Paulina priori fuit uxoris, liberum unum suscepit, ad secundas nuptias convolavit Parisiorum cum Adenetta etiam vidua, quæ ex thoro priori, liberum quoque unum peperit. Postquam annis septem vel octo finaliter omnino vixerunt, nullis sibi de suo matrimonio liberis natis; & Adenetta jam parere perannos non poterat; Aquidanus volens ipsi, singulari fui in eam amoris indicia minime dubia præbere, conjectu[m] ministris curavit, requisitus formis, donationem inter viventes, de quodam contractu constituto, in Parisiensi Basiliæ, pensionem 500. librarium annuum referente, in gratiam ipsius liberi, quam de priori thoro pepererat, & post paucos menses, explavit diem ultimum. Quæ de re, qui in derelictis ipsius successione hereditario jure veniunt, sibi animo proponunt, Donationem item inferre, quo valeant obtinere, reincidenti, irritantique omnino declarari, quam in eius gratiam conficit Aquidanus donationem. Numquid illos salvoque jure exequitatis, possunt in sua sententia perficere?

R E S P O N S.

Etsi hoc in iure tantum confans positum, liberum nempe non censeri, nisi unam eamdemque personam, cum Patre & Matre, constitue. Unde sequitur uxorem, quæ aliquid sibi proprium Marti largitur, censentiam effipinet marito saltu[m] indirecte donare, quod idem quoque dicendum est de Marito, qui commodum aliquod confert ipsi pueru, quem uxor sibi, ex praecedentis matrimonio peperit. Jam vero tanquam regulam certissimum omnino Religiosam, decernit Parisiensis Confuetudo, cui vel supponitur subiectum Aquidanus & Adenetta, non licere conjugari, ut quidquam utilitas ac commodi sibi in vicem, confante matrimonio, neque directe, neque indirecte afferant, nisi ex donatione mutua in circumstantiis sibi, iisque conditionibus confecta, quæ exprimitur in dicta Confuetudine, cuius propria verba in alia decisione retulimus: indeque est, quod in supitemnis Curis passim rescinduntur, nullaque declarantur, quæ a Minoribus exhibite fuerunt, in gratiam filiorum fuorum, five Tutorum, five Curatorum, nondum expletio tempore Tutela aut Curatoria, nec administratio Pupilli professionis, ratione prædicta donationes; quod nimis censentur in gratiam ipsorum Patris ut plurimum

P R A E L E G A R E .

105

confiri. Quæ ipsissima verba sunt D. de Ferriere, in confuetudinem Parisensem (b), qui & addit, (b) D. de Ferri. non posse donationes ejusmodi, ipsi etiam uxori bendam tanquam quid commodi inter Paulinam & Aquilinum; aut ad summum, si aliquis indirecti commodi rat onem pri se ferre videatur, illud omnino esse, confuetudine ipsa permissum.

Circa propostam questionem occurtere possunt

plurimæ difficultates de his, que referenda incumbunt, a libero maritato; quando antequam discutiantur res hereditariae, quæ Patri vel Matri superstiti obveniente sunt, proceditur divisionem bonorum, quæ a primum decedente relista sunt, rerum nihil quicquam societas habent cum casu, de quo agitur: unde rem dirimendam omnino permittimus patronis, qui in subiecta materia multo magis quam de possumus, peritores sunt atque intelligentiores. Atque illud tantummodo observare satis habemus, apud ceteras Regni Confuetudines profundis fileri, ne singulari ista stipulatio, quam Confuetudo Parisiensis admittit in gratiam Patris vel Matris superstitis; ac proinde in regionibus dictis Confuetudinibus subjectis, locum habere non posse, siquidem nullus Confuetudinis dispositio, debeat constitutos sibi limites prætergredui. Ea autem ratione, reperitur pronunciatum fuisse, quodam Arresto supremi Senatus Parisiensium, anno 1682. 4. Augusti, quo confirmabantur ac roborabant plurimum due sententias anteriorib[us]: una 27. Octobris 1680. & altera 3. Martii 1681. legere est in codem casu diversum proflorus, opposita ratione judicavent.

Observant autem iste postrem loco appellatas, ex allata exceptione ab Arresto, quæ Parisiensis Confuetudine emanaverunt, nihil posse quicquam inferri, prædictamque exceptionem non debere obtinere, quantum ad donationes ejusmodi, quæ in aliis confuetudinibus exhibentur: siuimque sententiam probat ex 14. Arrestis pronunciatis in Confuetudinibus Blesensi, Perticensi, Castronoviensi in Thimerasia, B. turicensi, Melodunensi, Trecensi, Silvanectensi, Aurelianensi, & aliis. Sed

tandem Senatus Parisiensis Supremus, Arresto Pachatis 1610. pronunciat, inditus togis rubris Senatoribus; & eo quod tulit 4. Aprilis 1633. validam ratamque & habitu & declaravit, quemadmodum pluribus jam Arrestis ante decalaraverat; omnem donationem præstatim a viro, qui nullus sibi cepit filios in gratiam liberi, quem fuisse uxoris priori viro pepererat, & post paucos menses, explavit diem ultimum. Quæ de re, qui in derelictis ipsius successione hereditario jure veniunt, sibi animo proponunt, Donationem item inferre, quo valeant obtinere, reincidenti, irritantique omnino declarari, quam in eius gratiam conficit Aquidanus donationem. Numquid illos salvoque jure exequitatis, possunt in sua sententia perficere?

C A M B O L A S (g) referit Arrestum supremi Senatus Tololani, 26. Januarii 1623. quod omnino contentit duobus Arrestis supremæ Curie Parisiensis, quæ jamiam allegavit nos Bonifacius (b) inter sua Arrestra, duo etiam referunt late Parlamento Provinciali, sicutem quoque proflorus confuetudine Parisiensis. Primus quod pronunciatum est in Primario Tribunal, referente D. Seguier; & alterum 31. Januarii 1668. Chopin (i) annotat ejusmodi donationes iritis quidem fuisse factas, at post reformatam Confuetudinem ratae easdem esse habitas, quando confecta sunt ab altero conjugatorum, confante matrimonio, neque directe, neque indirecte afferant, nisi ex donatione mutua in circumstantiis sibi, iisque conditionibus confecta, quæ exprimitur in dicta Confuetudine, cuius propria verba in alia decisione retulimus: indeque est, quod in supitemnis Curis passim rescinduntur, nullaque declarantur, quæ a Minoribus exhibite fuerunt, in gratiam filiorum fuorum, five Tutorum, five Curatorum, nondum expletio tempore Tutela aut Curatoria, nec administratio Pupilli professionis, ratione prædicta donationes; quod nimis censentur in gratiam ipsorum Patris ut plurimum

(g) De Cambolas, Decifra. num. notabilium. l. s. c. 1. n. 6. Bonifacius. (b) D. Seguier. (i) Chopin. t. de Tella. ment. n. 12.

Observandum est 1. Certum est, quando de communis Matrimonio nati, sunt filii, non posse ab eo, qui nullus liberis priori thoro suscepit, ullam præstari donationem in gratiam eorum, quos alter habet de praecedenti Matrimonio proceratos. Quod guidem

Quæcumque cum ita sint, dictis est, juris plurimum

quidem lugulenter docent Troncon, Auzanet, & D. de Ferrière (a). Atque ea potissimum ratio est, quod propter commodum & gratiam filiorum dominatoris prohibitum fuerit, ne quid liberis, de priori thoro natis, donareetur. Adeo ut, si filios habuerit vel de praecedentib[us] vel de presenti. Matrimonio successos, donatio prorsus irrita esse censetur.

2. In aliis Confuetudinibus prohibitorum interdictum, ne quid conteratur in gratiam filii, quem alterter conjugator habuit de praecedenti thoro, defuncto vel Patre, vel Matre dicti filii, nullum jam nec locum nec robur servare, aque penitus solvi. Proneque uxor, quæ vidua facta est, potest filii suis conjugis defuncti commodum aliquod afferre, Ita ceterum Brodeau in Lovet (b). Quid confutatum reperitur in Confuetudine Andegavensi, Arreto, 24. Maii 1550. Et summopere comprobatur, tanquam aequitatem omnino contentanea a D. de Ferrière, in articulum 28., numerum 12. sicut dem morte primum decedentis, omnis indirecta donationis lufpicio procul tollitur.

Ex illo, quæ iuriu[m] style circa propositam questionem dicitur fuit, superest ergo concludendum, si filius, quem Aquidanus de priori Matrimonio suscepit, vivere, cum donationem de pensione annua 500. Librarium filio, quem sua conjux ex priori viro peperit, contulit, dictam donationem esse nullam, quippe in eo ca[u]lo, ipsius Confuetudinis menti Arreforumque Jurisprudentia, quæ hodierna etate invalecit, tota penitus adveratur: verum, tunc legitimam validamque cedulaesse; si quando itam donationem conficit, fuis filius, quem de altero Matrimonio habuerat, jam suis et vivis sublatius.

C A S U S VI.

BARTHOLOMEUS, Parisinus Civis, Pater Juliani, Iuli, & Jacobi, senio jam confectus, cum omnes ipsius tum possessiones tum facultates, content ex 24000. Libris constitutis in praesenti; numerata pecunia in mercibus, & in penso[n]ibus unoquoque anno percipiendis, in Urbe Antisiodoro stabilit[us], & collocat in Matrimonium Julianum filium suum natum maximum; ipsique nunc acte & de facto donat, seu prælegat ex testamento summan 10000. Librarium, quæ juvet in commercio faciendo: quamquam aperte noscat, Julio & Jacobo remanuram esse tantu[m] modo residuum unicuique summan 7000. Librarium. Numquid commodum istud potest in Julianum duobus alius posthabitis, abique conscientiae sue decretim conferre?

R E S P O N S .

Dici potest, stando principiis Juris naturalis, a Bartholomeo posse, profili Julianum commodis augeri, alignata ei hereditatis sua portione copiosior: verum in eo calu Julianum teneri, ad abstinentiam a successione sui Patris: aut si se heredem praebend, dictam successione attingat ad referendum, in ipsius hereditatis massam, quodcumque percepti. Ipsa etiam Antisiodorensis Confuetudo, cui Bartholomeus subiectus est, memoris principiis omnino consentanea est: En namque quod in ea disertis verbis exprimitur: (c) Quocunque persona soluta & libera, que sufficienter etate attigerit, nempe masculus annos virginis & feminis, octodecim completos possit confere res paternas: & in eo statu ad librum suum, de suis omnibus rebus moventibus & bonis acquisitis non mouentibus item & de quinta parte patrionum bonorum, & eorum, que sibi ex hereditario jure provenierunt. Si etiam laudata Confuetudo habet in alio articulo;

(d) Pater & Mater ceterique ascendentis linea parentes possunt donare suis filiis, aut aliis nepotibus & protopontibus, quandomcumque sibi liberis in contratu Matrimonii, aut quavis alia ratione; (legitima reservata) quam donationem Donatarius poterit acceptare, abstinendo ab attingenda, donatoris hereditate; Eadem est etiam dispositio Confuetudinis Parisiensis (e) ac plurimorum aliarum. En qua verbis adhibentur in Confuetudine Parisensi; Nihilominus, aut illi, cuius commodum aliquod sibi fuerit donatum, istud commodum retinet sibi vellet; quod ei-

(e) Confuet.
Paris. a. 1577.

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107

107